

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

6 Quotuplex sit simonia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Adde, in quibusdam rebus contraria consuetudine hinc Canonibus esse derogatum, ita ut etiam temporale aliquid liceat pacisci, ut infra dubitatione 8. dicitur.

De renuntiatione reciproca, & simonia confidentia infra dubit. 14. & 16.

DUBITATIO V.

Vtrum Papa possit esse simoniacus.

Respondeo & Dico Primò, Papam non posse incurrere penas simoniae iure ecclesiastico statutas; ut excommunicationem, suspensionem, inhabilitatem, &c. est communis DD. Ratio est, quia Princeps non subest suis legibus, quoad vim cogendi per penas, cum nemo iurisdictionem in seipsum habeat; sicut nec par in parem. Vnde etiam sequi videtur, eum, qui contrahit cum Papa, non incurrere hanc penas; et si contrarium sentiat Adrianus quodlibet. 9. & Ioannes Andreas ab ipso citatus, & multi alij. ratio est, quia hoc ipso, quo cupit aliquem secum sic contrahere, censetur illum eximere à lege quantum potest: non enim credibile est quòd velit illum punire pro opere ad quod inuitat, vel certe in quod consentit; sic enim seipsum condemnaret. Idem dicendum de Episcopo, qui ludum alea sub pena excommunicationis vetuit, & postea alium ad ludendum secum inuitat. Huius sententia est Sotus lib. 9. quaest. 5. art. 2. Silvester v. Simonia, quaest. 4. Palud. dist. 25. quaest. 4. art. 1. conclus. 3. Couarruias ad regul. Peccatum, part. 2. §. 8. num. 9. Vnde sequitur, talem non teneri renuntiare.

Dico Secundò, Papa potest contrahere culpam simoniae iuris diuini. ratio est, quia aequè ac alij subiectus est legi diuinæ & naturali.

Sed tota difficultas est de simonia iuris humani. Sotus putat, Papam non posse huius simoniae labem contrahere: idem sentit Silvester quaest. 4.

Respondeo & Dico Tertio, Verius esse Papam incurrere culpam simoniae iuris humani exigendo pecuniam pro officijs iure vendi prohibitis, vel pro beneficijs; nisi rationabilis causa sublit, ob quam illa lege censetur exemptus. Patet ex ijs quæ 1. 2. q. 6. art. 5. tradi solent, & docet Victoria relect. de simonia, n. 39. ratio est, quia obligatio, qua Princeps tenetur seruare legem suam, non oritur immediatè à voluntate & potestate Principis volentis se obligare, sicut ea obligatio, quæ est in subdito; (nam Princeps non est tibi Superior, ut seipsum possit immediatè suo præcepto obstringere) sed oritur ex ipsa rei natura. 1. ex conditione Principis & Reipublicæ, ex qua provenit ut ius naturale dicat Principem debere pati legem, quam ipse subditis imponit; L. 1. tit. Quod quisque iuris. & cap. Cum omnes, de constitutionibus: quod intellige, si ratio legis aequè in utriusque locum habeat. Vnde sequitur, Principem non posse seipsum pro arbitrio lege sua eximere, cum iure naturali teneatur se suis subditis conformare. quare si contra fecerit, peccabit pro conditione materiae virtutis præcepta; ut si non ieiunet tempore Quadragesimæ, peccabit contra temperantiam: si non seruet diem festum, contra religionem. Vnde si vendat officia Ecclesiæ vel beneficia, peccabit simonia. obligatio enim illa,

qua tenetur se conformare subditis, est generalis, quæ contrahitur secundum variam materiam, & species virtutum, ad quas subditi obligantur. Quòd si iusta causa sublit, quidam dicunt posse tunc secum dispensare, sicut cum subdito. Sed verius est, dispensationem hinc locum non habere; quia non obligatur ex imperio suæ voluntatis, sed iure naturali, in quo non potest dispensare. Neque verò eà est opus: quia posita causà, cessat illa obligatio per se; eò quòd desinat illa ratio, ob quam se subditis debebat conformare.

Aduerte tamen, si abique iusta causa fecerit contra suam legem, non peccaturum mortiferè, modò scandalum ablit; quia non tenetur illam seruare, nisi illo iure, quo se tenetur conformare subditis. Sed de his plura 1. 2. q. 96. art. 5.

DUBITATIO VI.

Quotuplex sit simonia.

Respondeo, Duæ sunt præcipuæ diuisiones simoniae. Prior est, qua diuiditur *simonia* in eam quæ est *iuris diuini*, & in eam quæ *iuris humani*, de qua satis dictum est dub. 2. 3. 4. 5.

Alterà est, qua simonia diuiditur in *mentalem*, *conventionalem*, & *realem*. vide Nauarr. cap. 23. num. 102. & Caietan. v. Simonia, & alios.

Simonia mentalem vocamus propriè hoc loco, non quidem internum propositum, quo quis vult exterius simoniacè contrahere; (quamuis hoc etiam sic appellari possit) sed propositum internum, quo quis, dum confert alteri spirituale, intendit illum obligare ad reddendum temporale; vel contrà, quando confert temporale, intendit illum obligare ad reddendum spirituale, sine villo pacto externo: ut si quis seruiat Episcopo hac intentione ut in mercedem conferatur ei beneficium, & tandem beneficium conferatur, nulla tamen exterius, verbis aut nutibus facta conuentione, erit simoniacus mentalis.

Simonia conuentionalis est, quando non solum est internum propositum obligandi, sed etiam proceditur ad externam conuentionem, sine tamen executione, saltem utrimque facta. Et hæc conuentionio non tantum fit verbis expressis & directis, sed etiam obliquis & obscuris. interdum nutibus, vel sola pretij oblatione in speciem donationis; tamen ex circumstantiis aduerti potest. Est autem hæc conuentionalis duplex. Alia enim est *purè conuentionalis*, vtpotè neutrà ex parte completa. Alia est *conuentionalis mixta*, quæ completa est ex altera tantum parte, ita ut quodammodo conferatur beneficium, altera parte nondum soluente pretium; vel contrà, si soluatur pretium nondum collato beneficio. huius species est simonia, quæ dicitur *confidentia*, qua quis paciscitur cum eo cui confert vel renuntiat beneficium, ut eo cum suis fructibus vel eorum portione cedat alteri, v.g. nepoti, fratri, &c.

Realis est, quando pactio ex vtraque parte completa est, saltem inchoatè; ut si collato beneficij facta sit, & pretij pars soluta. hæc peior est quam conuentionalis; excepta ea quæ est confidentia, ut infra dicitur.

Sequitur nunc ut explicemus modos particulares, quibus simonia videtur posse committi.

D V B I -

32
Non contrahit penas iuris.

Nec qui cum illo paciscitur.

33
An labem simoniae iuris possint contrahere.

Obligatur Princeps suo legibus, quo modo.

Postea causà, non est opus dispensatione.

34
Non peccat mortiferè.

35

Simonia conuentionalis, triplex.

Mentalis.

36
Conuentionalis.

Realis.

DUBITATIO VII.

Utrum in graui vel extrema necessitate liceat dare pretium pro Sacramento.

Pro Baptismo.

Exemplum sit: Habes infantem baptizandum mori vicinum, & sacerdos recusat eum baptizare, nisi 10. aureos numeres, nec alia tibi ratio procurandi Baptismi suppetit. Item, tu ipse nondum es baptizatus, & morte instante, alia ratione Baptismum obtinere nequis.

37 1. Sententia.

Prima sententia est, In hoc casu non esse licitum dare pecuniam pro Baptismo, etiam si infans sine Baptismo esset moriturus. Ita D. Thomas in 4. d. 6. q. 2. a. 2. & d. 25. q. 3. a. 2. & insinuat quæst. 100. a. 2. ad 1. Alexander Halensis 2. par. quæst. 187. num. 3. art. 1. §. 1. Rich. d. 25. a. 2. q. 1. Palud. eadem distinct. q. 8. & Glossa in cap. 100. Baptizandis. 1. q. 1. ubi dicit, in hoc casu potius permitendum infantem mori: addens, ego tamen potius darem pecuniam, quam permetterem eum sic mori, licet non deberem sic facere: quod sanè absurdè satis dictum est, etsi fortè benignè possit explicari. Ratio horum est, quia emere Sacramentum, est intrinsecè malum, sicut & vendere: ergo nullo casu licitum; non enim sunt facienda mala ut eueniant bona.

2. Sententia.

Altera sententia est, In eo casu licere dare pecuniam, non quidem pro Sacramento propriè, sed ad vexationem redimendam. Hanc tenet Gerson. tract. de simonia, ad sextam rationem, Panorm. in cap. Cum in Ecclesiæ corpore, de simonia, Caietan. quæst. 100. art. 2. sed hi duo tantum id concedunt in casu infantis, non adulti; quia hic potest sibi alia ratione consulere. Eandem sententiam probabilem esse insinuat Richardus.

3. Sententia.

Tertia est, Absolutè licitum esse in eo casu dare pro ipso Sacramento obtinendo. Indicat Sotus l. 9. q. 6. a. 1. & dicitur Franciscus Victoria ita sensisse, & Thomista dicunt esse probabile, & aperte tenet Adrianus supra.

38

Dico Primò, Non potest dari pecunia pro Baptismo, tamquam pretium æquiualeus: id enim intrinsecè malum est, ut dictum est supra n. 16. & iuxta hunc sensum prima sententia est vera.

Ut deponat prauam voluntatem.

Dico Secundò, Si sacerdos aliquis nollet hoc vel aliud Sacramentum administrare nisi pro pecunia, possem ei dare pecuniam, ut prauam illam voluntatem deponat, & debito modo conferat. Ita Adrianus supra. ratio est, quia hoc non est emere Sacramentum, sed inducere ut malum propositum commutet, & iniuriam rebus sacris non inferat; sicut enim potest induci pecunia ut ab alijs peccatus abstineat ita etiam ut à simonia.

39

Licitum dare pecuniam pro Baptismo obtinendo in necessitate.

Dico Tertio, Valdè probabile est, in casu prædicto licitum esse offerre pecuniam, non quidem tamquam pretium Sacramenti propriè, sed tamquam medium alliciendi animi alterius ad obtinendum Sacramentum. tenet Aluifodorensis 3. p. Summa q. 3. de simonia, ubi dicit: In illo casu possunt paruulum baptizare; si non habent aquam, licet eis pecuniam dare sacerdoti, non pro Baptismo; (intellige ut pretium Baptismi) sed pro remouenda furia sine obstaculo quo minus habeant quod puero datur. Adrianus supra: Sicut liceret sacerdotem il-

lum inducere minis & precibus, ita etiam pecuniâ. idem credo velle Auctores secundæ sententiæ; dum dicunt licere ad redimendam vexationem; & Sotum loco citato.

Probatur Primò, Quia dans pecuniam eo euentu, non censetur vllam irreuerentiam irrogare Sacramento, sed potius magnam reuerentiam, dum suo facto testatur esse necessarium ad salutem. non enim æstimat illud pecuniâ, neque intendit pecuniam dare tamquam pretium, sed solum intendit inducere illum ut velit id, quod debet velle, & explere insanam cupiditatem, quæ illum impedit quò minus det quod alteri ad salutem necessarium.

Secundò, Extrema necessitas multa alia excusat à peccatis sacrilegij, homicidij, furti, inobedientiæ, intemperantiæ, & similibus, in quibus si abesset necessitas, esset malitia talis peccati, ut patet in absolutione data in extremis ob signa contritionis, in occisione ob defensionem, in surreptione rei alienæ ob famem extremam, &c. cur non etiam excuset in hoc casu hanc pecuniæ dationem ab irreuerentia? necessitas enim facit, ut id quod aliàs censeretur esse irreuerentia, hic & nunc non censeatur; ut patet in Dauide & socijs, cum sumerent panes propositionis, quibus solis sacerdotibus vesci licebat, 1. Reg. 21. & Matth. 12. Eodem modo necessitas poterit facere ut oblatio pecuniæ, causâ obtinendi Sacramenti, non censeatur irreuerentia aut sacrilegium, aut propriè emptio Sacramenti; quæ tamen aliàs talis haberetur.

Tertio, Si alius sacerdotem impediret ne Sacramentum conferret, posset ei dari pecunia ut cesset impedire: cur non etiam potest dari ipsi sacerdoti, ut tollat impedimentum, quod ipse sibi per auaritiam posuit?

Quartò, Licitum est illum inducere minis; cur non etiam muneribus & pecunijs?

Quintò, Omnia bona temporalia sunt homini concessa ut iuuent eum ad suum finem: ergo si spiritalia ad salutem necessaria non possis ob malitiam ministrorum, vel diuinam dispositionem aliter obtinere quam dando pro eis tua temporalia, nihil inordinatum eâ ratione committes. Confirmatur; quia si mea salus esset in potestate tua, & tu nolles me saluare nisi dem pecuniam, possem omnem meam substantiam largiri ut mihi salutem impertias.

Sextò, Simoniæ turpitudine non tam sita est in eo, quòd per temporalia compares spiritalia tibi salutifera, quam quòd per spiritalia conquiras temporalia, ex illis quæstum faciendo: hoc enim cedit in magnam irreuerentiam spiritalium bonorum, quia ordinantur ad temporalia, tamquam media ad finem; ac proinde minoris videntur æstimari: & hoc est, quod passim in Scripturis prohibetur; ut Matth. 10. Actor. 8. Simon enim volebat emere ut venderet: Giezi quoque ex spiritalibus temporalia captabat. Qui autem dat temporalia pro spiritalibus, quæ gratis obtinere nequit, non destinat spiritalia ad temporalia, sed contrâ, temporalia tamquam media destinat ad spiritalia tamquam ad finem; vnde plurius æstimat spiritalia: si tamen ex illis alia commoda temporalia (ut fit in beneficijs) non expectet. Itaque in hoc opere non videtur alia esse inordinatio, quàm quòd dando pecuniam

Necessitas multi excusat.

40 In quo sita potissimum turpitudine simonia.

41